

ส่งเสริมการใช้โซเซียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักปธาน ๔
กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
PROMOTE THE CREATIVE USE OF RAW MATERIALS AMONG
YOUTH WITH 4 PRINCIPLES CASE STUDY OF YOUTH, HAT YAI
DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

พระวิจิตร สุวรรณโณ (สุวรรณโณ)

Phra Wijit Suwanno^๑

พระเมธีวชิราภิรต, ผศ. ดร.

Phrametheevachirapirat, Asst. Prof. Dr.^๒

พระครูบวรชัยวัฒน์

Phrakhru Bowonchaiwat, Dr.^๓

Received: May 20, 2025

Revised: June 21, 2525

Accepted: June 21, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการใช้โซเซียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน
กรณีศึกษาเยาวชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี
ส่งเสริมการใช้โซเซียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอหาดใหญ่

^๑มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช Mahamakut Buddhist
University Srithammasokkaraj Campus, Thailand E-mail: pharewijit๕๑๘@gmail.com

^๒มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช Mahamakut Buddhist
University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

^๓มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช Mahamakut Buddhist
University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

จังหวัดสงขลา ๒. ศึกษาหลักปทาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ๓.ส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักปทาน ๔ : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา รวมถึงการนำหลักปทาน ๔ มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าว การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๕ รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า ๑) การใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในอำเภอบางใหญ่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน โดยแพลตฟอร์มยอดนิยม เช่น Facebook, Instagram, TikTok และ X (Twitter) เป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการสื่อสาร การแสดงตัวตน การเรียนรู้ และการสร้างเครือข่าย เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีพื้นที่ในการแสดงออก ซึ่งโซเชียลมีเดียเป็นทั้งเครื่องมือสร้างสรรค์และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในมิติต่าง ๆ ๒) หลักปทาน ๔ เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน โดยเน้นการรู้เท่าทันสื่อและการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม สังวรปธาน ช่วยป้องกันการหลงเชื่อหรือเผยแพร่ข้อมูลผิด ๆ, ปหานปธาน เน้นการละเลิกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม, ภาวนาปธานกระตุ้นให้สร้างสรรค์สิ่งดี ๆ และอนุรักษนาปธาน ช่วยรักษาพฤติกรรมที่ดีให้ต่อเนื่อง หลักการเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นผู้ใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม และใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างยั่งยืน ๓) การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ด้วยหลักปทาน ๔ เป็นกระบวนการบูรณาการ ที่ครอบคลุมทั้งการป้องกันความเสี่ยง การแก้ไขพฤติกรรม การส่งเสริมการสร้างสร้างสรรค์สิ่งดีงาม และการรักษาพฤติกรรมที่ดีอย่างยั่งยืน การปลูกฝังสติและการรู้เท่าทันสื่อ (สังวรปธาน) การละพฤติกรรมไม่เหมาะสม (ปหานปธาน) การสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ (ภาวนาปธาน) และการรักษาความดีอย่างต่อเนื่อง (อนุรักษนาปธาน) แนวทางนี้ช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีจริยธรรม วิจัยรณญาณ และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ: ส่งเสริม, โซเชียลมีเดีย, เยาวชน, หลักปทาน ๔

Abstract

The research article on the promotion of creative social media use for youth: a case study of youth in Hat Yai District, Songkhla Province aims to 1. Study the concept and theory of promoting creative social media use for youth:

a case study of youth in Hat Yai District, Songkhla Province 2. Study the 4 principles in promoting creative social media use for youth: a case study of youth in Hat Yai District, Songkhla Province 3. Promote creative social media use for youth with the 4 principles: a case study of youth in Hat Yai District, Songkhla Province, including the application of the 4 principles to promote such behavior. The study used qualitative research methods such as documents and in-depth interviews with 15 qualified persons.

The results of the research found that 1) The use of social media by youth in Hat Yai District clearly reflects changes in society, technology, and culture. Popular platforms such as Facebook, Instagram, TikTok, and X (Twitter) are important parts of daily life, both in terms of communication, self-expression, learning, and networking. Youth can access information quickly, learn new things, and have a space to express themselves. Social media is both a creative tool and an opportunity to develop potential in various dimensions. 2) The 4 principles are an important guideline for promoting creative social media use for youth. By emphasizing media literacy and appropriate behavior adjustment, Sangwarapathan helps prevent misunderstanding or disseminating false information, Pahanapathan emphasizes the cessation of inappropriate behavior, Bhavanapathan encourages the creation of good things, and Anurakkhanapathan helps maintain good behavior continuously. These principles help develop youth to be ethical media users and use technology to develop themselves and society sustainably. 3) Promoting the creative use of social media with the 4 principles is an integrated process that covers risk prevention, behavior correction, promotion of the creation of good things, and sustainable maintenance of good behavior. Instilling mindfulness and media literacy (Sangwarapathan), refraining from inappropriate behavior (Pahanapathan), creating useful content (Bhavanapathan), and maintaining goodness continuously (Anurakkhanapathan). This approach helps develop youth to grow up to be

digital citizens with ethics, judgment, and a sense of social responsibility, and who can use digital media creatively and sustainably in the future.

Keywords: Promote, Social Media, Youth, Padhana 4

บทนำ

ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของวัยรุ่นและเยาวชนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ทั้งสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตที่มีความสะดวกสามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยกิจกรรมที่วัยรุ่นและเยาวชนใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดอันดับแรกมากถึงร้อยละ ๘๘ ของวัยรุ่นและเยาวชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตคือ การติดต่อสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networks) บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook, Twitter, Line และ Instagram เป็นต้น ซึ่งการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและการใช้ชีวิตบนโลกสังคมออนไลน์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของวัยรุ่นและเยาวชนเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงในขณะเดียวกัน ส่วนในประเทศอังกฤษซึ่งศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Use) ในกลุ่มวัยรุ่นอายุ ๑๓-๑๖ ปี ที่มีต่อระดับสุขภาพจิตและความอยู่ดีมีสุข (Mental Health and Wellbeing) เมื่อเด็กและเยาวชนจำนวนมากใช้เวลาบนโซเชียลมีเดียมากเกินไป จนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพ และการเรียนรู้ เด็กบางคนขาดสมาธิในการเรียน ติดการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น เกิดภาวะเครียด วิตกกังวล และขาดปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงต่อการรับข้อมูลที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมเลียนแบบ และการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) ปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจส่งผลเสียต่อพัฒนาการของเด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

พบว่าภาพรวมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นมีแนวโน้มส่งผลทางลบต่อตัวชี้วัดต่าง ๆ ทางสุขภาพจิตและความอยู่ดีมีสุขของวัยรุ่น โดยอิทธิพลนี้ส่งผ่านปัจจัยคั่นกลาง (Mediators) ที่สำคัญ ๓ ตัวได้แก่ ประสบการณ์การถูกระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying) การนอนหลับที่ไม่เพียงพอ (Sleep Inadequacy) และการลดลงของการมีกิจกรรมทางกาย (Physical Inactivity) ซึ่งเมื่อแยกตามเพศในกลุ่มวัยรุ่นหญิง พบว่า ประสบการณ์การถูกระรานทางไซเบอร์และการนอนหลับที่ไม่เพียงพอเป็นสองปัจจัยหลักสำคัญที่มีอิทธิพลและอธิบายผลเชิงลบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อสุขภาพจิตและความอยู่ดีมีสุขของวัยรุ่นหญิงอย่างมาก ส่วนวัยรุ่นชายกลับไม่พบว่า ๒ ปัจจัยนี้มีอิทธิพลที่ชัดเจนมากเท่าในเพศหญิง ขณะเดียวกันกลับพบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มวัยรุ่นเพศชายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีกิจกรรมทางกาย (ในขณะที่

สำหรับวัยรุ่นเพศหญิงเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ) ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้อัทธิพลเชิงลบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มวัยรุ่นเพศชายเกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะต่อตัวชี้วัดด้านสุขภาพจิต แต่ไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวชี้วัดด้านความอยู่ดีมีสุขของวัยรุ่นเพศชาย ผลของการศึกษานี้เป็นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีประโยชน์ทำให้เห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อสุขภาพและความอยู่ดีมีสุขของวัยรุ่นและเยาวชน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๖๓) “ผู้อยู่ในระบบนิเวศสื่อซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญในการดำเนินชีวิต มีบทบาทในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวและสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในตัวบุคคล โดยเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มวัยที่ได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการเรียนรู้และความบันเทิง แต่ขณะเดียวกันการเข้าถึงสื่อได้ง่ายทุกที่ทุกเวลาและขาดกลไกกำกับควบคุมที่มีประสิทธิภาพทำให้นือหาบางส่วนสร้างผลกระทบเชิงลบกับเด็กและเยาวชน (ญาณิ รัชต์บริรักษ์, ๒๕๖๕)^๔ ทั้งนี้เด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของชาติ การสื่อสารเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างสุขภาวะทางปัญญาในสังคมไทย ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมออกแบบและวางแผนเพื่อให้เกิดการจัดการการสื่อสารในอนาคต ที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยต้องเริ่มตั้งแต่การเข้าใจสถานการณ์การใช้สื่อของเด็กและเยาวชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (จุมล รอดคำดี, ๒๕๖๕)^๕ และจะมีแนวทางในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนได้อย่างไร สังคมไทยประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าล้วนมีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์ในทุกแง่มุม ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม เป็นหลักคำสอนที่เน้นการพัฒนาโดยการฝึกฝนปฏิบัติทางกาย วาจาและจิต เพื่อให้เกิดความรู้ มีพลังในการสร้างสรรค์แต่สิ่งที่ดีงามและมีประโยชน์ แม้จะมีแนวทางการที่ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน แต่นั่นไปที่การฝึกอบรมทางจิตเป็นสำคัญ เพราะจิตเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการประพฤติปฏิบัติ ในทางตรงกันข้ามจิตที่มีปัญหาจะทำให้เกิดพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ก่อความทุกข์ให้กับตัวเองและผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องมีการนำเอาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาเหล่านี้คือ การรู้จักใช้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เพื่อเรียนรู้ ในการใช้โซเชียลมีเดียอย่างถูกต้องสร้างสรรค์ตามความเป็นจริงจะเกิดประโยชน์ต่อเยาวชนและเป็นการ

^๔ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๖๓

^๕ ญาณิ รัชต์บริรักษ์, ๒๕๖๕

^๖ จุมล รอดคำดี, ๒๕๖๕

พัฒนาประเทศในด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า เยาวชนมีการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลามากเกินความจำเป็น ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้โดยให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เยาวชนรู้จักแยกแยะคุณและโทษและมีการพัฒนาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ เช่น หลักไตรสิกขา หลักภavana ๔ หลักโยนิโสมนสิการ (จิณห์จุฑา ศุภมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์, ๒๕๖๓) ^๗ นอกจากนี้พบว่าหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาช่วยเป็นเครื่องมือในการดึงสติให้ผู้ใช้งานหยุดพิจารณาสื่อออนไลน์ก่อนนำข้อมูลมาใช้งานได้แก่ หลักกาลามสูตร สามารถสร้างกระบวนการให้มีสติหยุดพิจารณาสื่อออนไลน์ก่อน (พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ, พระมหารังสี ปิ่แก้ว, อภิเดช สุผา และ พร้อมพงษ์ ปานดี, ๒๕๖๖) ^๘

ดังนั้นด้วยความสำคัญดังที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เป็นกรอบเสริมสร้างค่านิยมและเป็นกรอบในการพัฒนาให้เยาวชนได้ใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ อันจะเป็นสิ่งที่สร้างประโยชน์เกื้อกูลให้แก่ตนเอง สังคมประเทศชาติบ้านเมืองสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร
๒. ศึกษาหลักปทาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร
๓. ส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักปทาน ๔ : กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักปทาน ๔ กรณีศึกษาเยาวชน อำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการใช้โซเชียลมีเดียอย่าง

^๗ จิณห์จุฑา ศุภมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์, ๒๕๖๓

^๘ พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ, พระมหารังสี ปิ่แก้ว, อภิเดช สุผา และ พร้อมพงษ์ ปานดี, ๒๕๖๖

สร้างสรรค์ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนและเพื่อส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักพุทธธรรม โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งในพระไตรปิฎกและอรรถกถา ฎีการวมถึงเอกสารอื่น ๆ ซึ่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ เอกสารอ้างอิงทางพระพุทธศาสนา เป็นต้นว่า พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาและเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน รวมถึงศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๕ รูป/คน ประกอบด้วยพระภิกษุสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโซเชียลมีเดีย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านเยาวชน ตัวแทนเยาวชนและตัวแทนผู้ปกครอง ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง ๑๕ รูป/คน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักพุทธธรรมเป็นอย่างดี รวมถึงมีประสบการณ์ที่จะถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้วิจัยได้ มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวไม่ต่ำกว่า ๓ ปี รวมถึงมีความคิดเห็นหรือความเข้าใจในประเด็นการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักพุทธธรรมอย่างตรงไปตรงมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกรอบแนวคิดในการวิจัยมากำหนดเป็นข้อคำถามดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ การใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในยุคปัจจุบัน

ตอนที่ ๓ หลักฐาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน

ตอนที่ ๔ การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักฐาน ๔

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลแล้วนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในอำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา ได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรมอย่างชัดเจน เยาวชนจำนวนมากมีการสื่อสาร แสดงออก และเสพข้อมูลผ่านโลกออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อพฤติกรรม ค่านิยม และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งปรากฏการณ์นี้ควรได้รับการศึกษาและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อวางแนวทางในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางดิจิทัล และพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนไทยในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การใช้โซเชียลมีเดียโดยขาดการรู้เท่าทัน ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเสพติดเทคโนโลยี ภาวะซึมเศร้า การเปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่น การหลงเชื่อข้อมูลเท็จ และการตกเป็นเหยื่อของ Cyberbullying ปรากฏการณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เพื่อให้เยาวชนสามารถแยกแยะข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา และใช้งานโซเชียลมีเดียอย่างมีสติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านเห็นพ้องกันว่า การใช้โซเชียลมีเดียไม่ใช่เรื่องผิด แต่ต้องมีการใช้ด้วยความตระหนักรู้ เยาวชนต้องได้รับการปลูกฝังทักษะการคิดวิเคราะห์ การควบคุมตนเอง และการเสพสื่ออย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชนต้องมีบทบาทในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเชิงบวก เพื่อให้

เยาวชนสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางความคิดเป็นสิ่งสำคัญ เพราะโลกออนไลน์เต็มไปด้วยทั้งโอกาสและภัยคุกคาม เยาวชนที่สามารถวางแผนการใช้โซเชียลมีเดียอย่างมีเป้าหมาย เช่น การจำกัดเวลาเล่น การเลือกเสพเนื้อหาที่มีคุณภาพ และการรู้จักแยกแยะข้อมูลที่ถูกต้อง จะสามารถใช้โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน เยาวชนที่ขาดการแนะแนวหรือขาดทักษะการรู้เท่าทันมักจะตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านยังชี้ให้เห็นว่า โซเชียลมีเดียได้กลายเป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของเยาวชน การแสดงออกทางความคิดเห็น และการประกาศตัวตนทางสังคม ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติในชีวิตจริง ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมในการใช้สื่อ และการสอนให้เยาวชนเข้าใจว่าโลกออนไลน์มีผลกระทบต่อโลกจริง จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าสมัยก่อน นอกจากการส่งเสริมทักษะรู้เท่าทันสื่อแล้ว การสนับสนุนให้เยาวชนใช้โซเชียลมีเดียในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การทำกิจกรรมอาสา การรณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม การทำการตลาดออนไลน์ หรือการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนใช้สื่อดิจิทัลอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ให้ข้อมูลยังเน้นย้ำว่าเยาวชนควรได้รับโอกาสในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ควบคู่กับการเรียนรู้ถึงขอบเขตและความรับผิดชอบในการใช้งานสื่อสังคม ในภาพรวม การใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในอำเภอบางใหญ่เป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การคิดวิเคราะห์ และการใช้งานอย่างมีจริยธรรม จะเป็นเกราะป้องกันสำคัญที่ช่วยให้เยาวชนสามารถอยู่ในโลกออนไลน์ได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย พร้อมทั้งสามารถใช้สื่อดิจิทัลเป็นพลังในการพัฒนาตนเอง และสังคมอย่างยั่งยืนในอนาคต

หลักปธาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน

หลักปธาน ๔ เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มเยาวชนอำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากการใช้สื่อออนไลน์กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการศึกษา ความบันเทิง และการสร้างเครือข่ายสังคม เริ่มจาก สังวรปธาน คือ การเพียรระวังไม่ให้บาปอกุศลเกิดขึ้น ส่งเสริมให้เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ เลือกเสพข้อมูลที่เป็นประโยชน์ หลีกเลี่ยงเนื้อหาที่บิดเบือนหรือก่อให้เกิดอารมณ์ลบ ถัดมาคือ ปหานปธาน เพียรละพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การเสพติดโซเชียล การแชร์ข่าวปลอม โดยสร้างกิจกรรมให้เยาวชนได้ทบทวนและปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองอย่างต่อเนื่อง ภาวนापธาน คือ การเพียรสร้างกุศลธรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมให้เยาวชนผลิตสื่อสร้างสรรค์ เช่น วิดีโอให้ความรู้ การรณรงค์สังคมในประเด็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาศักยภาพและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ส่วน อนรุทธาน

ปธาน เป็นการรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้มั่นคง โดยการจัดเวทีให้เยาวชนได้แสดงผลงาน ยกย่องเชิดชูผู้ที่ใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ดำรงพฤติกรรมดีอย่างต่อเนื่อง หลักปธาน ๔ จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เยาวชนหัดใหญ่เติบโตเป็นผู้ใช้โซเชียลมีเดียอย่างมีจริยธรรม รู้เท่าทันสื่อ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างยั่งยืน เป็นแนวทางที่ไม่เพียงลดผลกระทบด้านลบของโลกออนไลน์ แต่ยังช่วยส่งเสริมศักยภาพและคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้ดีขึ้นในระยะยาว

การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยหลักปธาน ๔

การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลัก ปธาน ๔ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีสติ มีจริยธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งตนเองและสังคม เริ่มจาก สังวรปธาน คือการเพียรระวังมิให้บาปอกุศลธรรมเกิดขึ้น ส่งเสริมให้เยาวชนรู้เท่าทันสื่อ รู้จักกลั่นกรองเนื้อหา เลือกเสพข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่กระตุ้นกิเลสหรือความรุนแรง ถัดมาคือ ปหานปธาน การเพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การลดละพฤติกรรมเสพสื่อที่ไม่มีสาระ การเลิกติดตามแหล่งข้อมูลที่บิดเบือน การปรับพฤติกรรมการใช้งานโซเชียลให้มีเป้าหมายและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น ต่อมาคือ ภาวนापธาน การเพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิด เช่น การสร้างสื่อเชิงสร้างสรรค์ การเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ การใช้โซเชียลมีเดียเป็นเวทีในการพัฒนาทักษะ การณรงค์สังคม และการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้ตนเองและผู้อื่น ส่วนอนรรักษापธาน คือการเพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้มั่นคงและเจริญยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนเยาวชนที่เริ่มทำดีให้สามารถต่อยอดผลงาน มีเวทีในการแสดงออก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขยายผลในวงกว้าง การให้กำลังใจ การยกย่องเชิดชู และการสร้างชุมชนแห่งการทำความดีจะช่วยให้เยาวชนสามารถรักษาแนวทางที่ดีไว้ได้อย่างยั่งยืน โดยสรุป หลักปธาน ๔ เป็นกระบวนการเชิงรุกที่ครอบคลุมทั้งการป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และรักษากุศลธรรมที่ดีงาม เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นผู้ใช้โซเชียลมีเดียอย่างมีคุณภาพ เจริญเติบโตเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณธรรม ปัญญา และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม สามารถต้านทานกระแสลบของโลกออนไลน์ และใช้สื่อดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและสังคมในระยะยาว ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

๑. สังวรปธาน (เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น) การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลัก สังวรปธาน คือการเพียรระวังมิให้บาปอกุศลธรรมเกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังสติและความระมัดระวังในการใช้สื่อออนไลน์ เยาวชน

ควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักกลั่นกรองข้อมูล ตั้งข้อสงสัยกับสิ่งที่พบ เช่น ตรวจสอบแหล่งที่มา ความน่าเชื่อถือ และวัตถุประสงค์ของเนื้อหาก่อนเชื่อหรือแชร์ การปลูกฝังนิสัยตั้งสติทุกครั้งก่อน กดไลก์หรือแสดงความคิดเห็น จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดและลดความเสี่ยงจากสื่อ บิดเบือน แนวทางสำคัญในการส่งเสริมสังวรปธาน ได้แก่ การจัดเวิร์กช็อปวิเคราะห์ข่าว การรณรงค์ “คิดก่อนคลิก” หรือ “ตั้งสติ ๓ วินาที” การส่งเสริมให้เยาวชนติดตามเพจที่ให้ความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และหลีกเลี่ยงเนื้อหาชั่วร้าย ความรุนแรง หรือดราม่า นอกจากนี้ การเสริมสร้าง วินัยการใช้งานโซเชียล เช่น กำหนดเวลาใช้งาน และตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน จะช่วยให้เยาวชนใช้ สื่ออย่างมีจุดหมายและเกิดประโยชน์ ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านเห็นพ้องกันว่า การสร้างสังวรปธาน ควรเริ่มตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยให้ตัวอย่างจริง ฝึกฝนตั้งข้อสงสัย สอนการ ตรวจสอบข่าวปลอม และสร้างสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสติสัมปชัญญะ วัดและสถาบันการศึกษา ก็สามารถบูรณาการหลักธรรมะเข้ากับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในโลกออนไลน์ได้ อย่างยั่งยืน โดยสรุป การส่งเสริมสังวรปธานคือการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงให้เยาวชนมีสติ รู้เท่าทัน สื่อ และสามารถป้องกันตนเองจากอิทธิพลของเนื้อหาที่เป็นพิษในโลกดิจิทัล ช่วยให้พวกเขา เติบโตเป็นผู้ใช้โซเชียลมีเดียที่มีวิจารณญาณ และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในระยะยาว

๒. ปหณปธาน (เพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว) การส่งเสริมการใช้โซเชียล มีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอดำรงวิทยะปาล์ม ปหณปธาน คือการเพียรละบาปอกุศล ธรรมที่เกิดขึ้นแล้วในพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ เช่น การเสพติดเนื้อหาที่ไร้สาระ การมีส่วนร่วม ในคอนเทนต์ที่สร้างความแตกแยก หรือการหลงเชื่อข่าวปลอม แนวทางนี้มุ่งเน้นให้เยาวชน ตระหนักและพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผ่านการสำรวจและวิเคราะห์การใช้โซเชียลของ ตนเอง เช่น การบันทึกเวลาใช้งานและประเภทเนื้อหาที่เสพ เพื่อให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่าง ชัดเจน กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมปหณปธาน เช่น โครงการ “ล้างฟีด” ให้เยาวชนคัดกรองและเลิก ติดตามแหล่งข้อมูลที่เป็นพิษ พร้อมแนะนำให้เลือกเสพเนื้อหาที่เสริมสร้างปัญญาและคุณธรรม นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรม “งดเสพสื่อพิษ ๗ วัน” หรือ “งดแชร์ ดราม่า” เพื่อฝึกฝน การละพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้กลายเป็นนิสัย เยาวชนที่สามารถละพฤติกรรมดังกล่าวได้ควร ได้รับการชื่นชมและยกย่อง เพื่อเสริมแรงบันดาลใจในการรักษาพฤติกรรมที่ดี ผู้ให้ข้อมูลหลาย ท่านเห็นพ้องว่า การส่งเสริมปหณปธานควรเริ่มจากการให้เยาวชนเห็นโทษของพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น ความเครียด ความโกรธ หรือการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ควรสอนให้เยาวชนฝึกละเลิก อย่างจริงจัง เช่น ลดการเสพเนื้อหาชวนทะเลาะ ใช้เทคนิคจำกัดเวลาเล่นโซเชียล และการอบรม

ธรรมชาติควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ การตั้งเป้าหมายเล็ก ๆ เช่น ลดเวลาใช้โซเชียลวันละ ๑ ชั่วโมง หรือลดพฤติกรรมแชร์เนื้อหาที่ไม่มีประโยชน์ จะช่วยให้เยาวชนเห็นผลลัพธ์เชิงบวกและเกิดแรงจูงใจในการลดพฤติกรรมที่ไม่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยสรุป การส่งเสริมปทานปธานเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เยาวชนรู้เท่าทันตนเอง ฝึกฝนการกำกับพฤติกรรม เสริมสร้างวินัยดิจิทัล และพัฒนาให้เติบโตเป็นผู้ใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพในระยะยาว

๓. ภาวนापธาน (เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมี) การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอดำรงวิทยะวิสัย ภาวนापธาน คือการเพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น ผ่านการกระตุ้นให้เยาวชนใช้โซเชียลมีเดียอย่างมีเป้าหมายในทางที่ดี เช่น การสร้างสื่อให้ความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ หรือจัดแคมเปญส่งเสริมคุณธรรม เยาวชนควรได้รับการฝึกฝนให้กล้าแสดงออกทางความคิดเชิงบวก ผ่านกิจกรรมเช่น การผลิตวิดีโอสั้น การตั้งเพจให้สาระ หรือการรณรงค์สังคมออนไลน์ในประเด็นที่เป็นประโยชน์ แนวทางสำคัญในการส่งเสริมภาวนापธาน ได้แก่ การจัดเวิร์กช็อปการผลิตสื่อสร้างสรรค์ เช่น การทำคลิปสาระดี การออกแบบโปสเตอร์รณรงค์ หรือการเขียนบทความเพื่อการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้เยาวชนรวมกลุ่มกันสร้างสื่อคุณภาพ เช่น กลุ่มจิตอาสาออนไลน์ หรือชมรมเยาวชนสร้างสรรค์สื่อ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจร่วมกัน โรงเรียนและชุมชนควรมีบทบาทในการเปิดพื้นที่ปลอดภัยให้เยาวชนได้เผยแพร่ผลงานและรับการชื่นชมเพื่อสร้างแรงเสริมทางบวก ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านเห็นพ้องว่า การส่งเสริมภาวนापธานจะช่วยให้เยาวชนไม่เพียงเป็นผู้เสพสื่อ แต่เติบโตเป็น “ผู้ผลิตสื่อที่มีคุณภาพ” การตั้งเป้าหมายในรูปแบบโครงการเล็ก ๆ เช่น การตั้งเพจสรุปบทเรียน วิดีโอแนะแนวอาชีพ หรือแคมเปญรณรงค์สิ่งแวดล้อม จะช่วยให้เยาวชนฝึกทักษะฝึกคิด ฝึกทำ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานตนเอง การมีพี่เลี้ยงหรืออาจารย์คอยให้คำแนะนำ การให้รางวัลหรือการยกย่องในที่สาธารณะ จะช่วยให้เยาวชนมีแรงบันดาลใจในการทำควมดีอย่างต่อเนื่อง ภาวนापธานในโลกโซเชียลจึงเป็นการสร้างพื้นที่แห่งความรู้ ความงาม และคุณธรรมที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในอำเภอดำรงวิทยะวิสัยที่มีศักยภาพสูง หากได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม จะสามารถขับเคลื่อนสังคมออนไลน์และชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพต่อไป

๔. อนุรักษนาปธาน (เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและให้เจริญยิ่ง) การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอดำรงวิทยะวิสัย อนุรักษนาปธาน คือการเพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและเจริญยิ่งขึ้น โดยเน้นการสนับสนุนเยาวชนที่เริ่มใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ให้สามารถรักษาพฤติกรรมดี ๆ ไว้ได้อย่างยั่งยืน แนวทางสำคัญคือการจัดเวทีให้เยาวชนได้แสดงผลงาน เช่น การประกวดคลิปวิดีโอ การรณรงค์สังคม

ออนไลน์ และการเผยแพร่บทความที่มีคุณค่า รวมถึงการจัดตั้งโครงการ “เยาวชนต้นแบบสื่อสร้างสรรค์” เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้เป็นพี่เลี้ยง ถ่ายทอดประสบการณ์แก่รุ่นน้อง และขยายผลความดีในวงกว้าง การให้คำชม การมอบรางวัล และโอกาสในการทำงานร่วมกับองค์กรภายนอก จะช่วยเสริมแรงบันดาลใจและทำให้พฤติกรรมดี ๆ นั้นคงอยู่และเติบโต โรงเรียน ชุมชน และครอบครัวควรมีบทบาทร่วมกันในการติดตามและสนับสนุนอย่างจริงจัง ผู้ให้ข้อมูลต่างเห็นพ้องว่า ความดีที่เยาวชนเริ่มต้นควรได้รับการเห็นค่าและต่อยอด เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การตั้งกลุ่มโครงการต่อเนื่อง หรือการสนับสนุนทุนพัฒนาเพจสร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนมีกำลังใจและโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การมีพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำจะช่วยให้เยาวชนไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และสามารถรักษาแนวทางดีงามนั้นไว้ได้ โดยสรุป การส่งเสริมอนุรักษ์ขนานในการใช้โซเชียลมีเดียคือการสร้างระบบสนับสนุนที่ต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อรักษาและขยายพฤติกรรมดีที่เกิดขึ้นแล้วให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรม และเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมออนไลน์ให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

๑. การใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในยุคปัจจุบัน จากผลการศึกษาการใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดสงขลา พบว่า เยาวชนใช้สื่อออนไลน์อย่างแพร่หลาย ทั้งในด้านการสื่อสาร การเรียนรู้ และการแสดงตัวตน อย่างไรก็ตาม ปัญหาการเสพติดสื่อ ความหลงเชื่อข้อมูลผิด ๆ การเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น และการถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) ยังคงเป็นปัญหาที่พบมากและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและสุขภาพทางจิตใจของเยาวชนอย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และการปลูกฝังคุณธรรมเพื่อให้เยาวชนสามารถใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรม ผลการศึกษาดังกล่าวการศึกษาการใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนในอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดสงขลา มีความ สอดคล้อง อย่างชัดเจนกับงานวิจัยของ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓) ประเด็น เรื่องของ ผลกระทบทางพฤติกรรมและจิตใจของเยาวชนจากการใช้โซเชียลมีเดีย เช่น การเสพติดสื่อ ความหลงเชื่อข้อมูลผิด ๆ การเปรียบเทียบตนเอง และการถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ทั้งสองงานวิจัยต่างชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้าง ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และการมี ภูมิคุ้มกันทางจิตใจงานวิจัยของจินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ เน้นเพิ่มเติมไปที่การใช้ หลักพุทธจิตวิทยา และ

ไตรสิกขา ควบคู่กับ ภาวนา ๔ เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชน ซึ่งถือเป็นมุมมองเชิงพุทธที่เน้นการพัฒนาภายในจิตใจอย่างลึกซึ้ง ขณะที่ผลการศึกษาจากอำเภอลาดใหญ่เน้นการรายงานพฤติกรรมจริงในสังคมปัจจุบันโดยตรง ดังนั้น แม้จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน แต่เนื้อหาทั้งสองสอดคล้องกันในเป้าหมาย คือ การสร้างแนวทางที่ทำให้เยาวชนสามารถใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และปลอดภัยในโลกยุคดิจิทัลสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)^๙ ที่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนโดยใช้แนวทางพุทธจิตวิทยา มุ่งเน้นการนำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ให้เยาวชนสามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองทั้งทางกาย วาจา และใจอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการนำหลักภาวนา ๔ ได้แก่ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา มาฝึกฝนให้เยาวชนรู้จักคิดอย่างรอบคอบก่อนเชื่อหรือแชร์ข้อมูลในโลกออนไลน์ กระบวนการนี้ช่วยให้เยาวชนสามารถแยกแยะคุณและโทษของสื่อได้อย่างมีวิจารณญาณ ลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อของข่าวปลอมและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมในสังคมยุคดิจิทัลอย่างมั่นคงและปลอดภัย ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยของ จรินทร์ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)^{๑๐} ที่ใช้หลักอริยสัจ ๔ ในการส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจ การแนะนำ การสร้างความตระหนัก และการตรวจสอบเป็นกระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในหาดใหญ่ที่ชี้ให้เห็นว่าการมีภูมิคุ้มกันทางความคิดและการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียน และชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ กฤติยา ถ้ำทอง (๒๕๖๕)^{๑๑} ได้ศึกษากระบวนการตื่นรู้สื่อข่าวปลอมในยุคดิจิทัล โดยเน้นการใช้หลักกาลามสูตรและโยนิโสมนสิการในการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าควรมีการอบรมทักษะการคิดวิเคราะห์และการตรวจสอบข่าวปลอมอย่างจริงจังเพื่อให้ เยาวชนมีสติและรู้เท่าทันข้อมูลในโลกออนไลน์ พระกมลรัตน์ ต่ายสีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)^{๑๒} ได้เสนอแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการบริโภคสื่อออนไลน์ โดยเน้นการสร้าง

^๙ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)

^{๑๐} จรินทร์ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)

^{๑๑} กฤติยา ถ้ำทอง (๒๕๖๕)

^{๑๒} พระกมลรัตน์ ต่ายสีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)

กระบวนการให้มีสติ หยุดพิจารณาสื่อก่อนนำมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่เน้นการพัฒนาเยาวชนให้มีสติในการใช้โซเชียลมีเดีย รู้จักเลือกเสพเนื้อหาที่มีคุณภาพ และหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ

๒. หลักปธาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนด้วยหลักปธาน ๔ เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาเยาวชนอำเภอบางใหญ่ให้สามารถอยู่ในโลกออนไลน์ได้อย่างมีคุณภาพ โดยหลักปธาน ๔ ประกอบด้วย สังวรปธาน ปหานปธาน ภวานาปธาน และอนุรักษนาปธาน เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทั้งการป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม และรักษาพฤติกรรมที่ดีในการใช้สื่อ ซึ่งสะท้อนความสอดคล้องกับผลการวิจัยในหลายฉบับ งานวิจัยของ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)^๑ ชี้ให้เห็นว่า“ การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนต้องอาศัยหลักไตรสิกขา ภวานา ๔ และโยนิโสมนสิการ โดยเน้นให้เยาวชนรู้จักแยกแยะคุณโทษของสื่อผ่านการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับ สังวรปธาน ที่เน้นการรู้เท่าทันและระวังไม่ให้บาปอกุศลเกิดขึ้น และ ภวานาปธาน ที่กระตุ้นให้เยาวชนผลิตเนื้อหาสร้างสรรค์ พัฒนาศักยภาพตนเอง จรินธรณ์ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)^๒ นำหลักอริยสัจ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการดูแลและแก้ไขพฤติกรรมการใช้สื่อของนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนคล้ายกับ ปหานปธาน ที่มุ่งเน้นการเพียรละพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผ่านการสร้างความตระหนักรู้ แนะนำ และติดตามช่วยเหลือ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ด้าน กฤติยา ถ้ำทอง (๒๕๖๕) เน้นกระบวนการตื่นรู้สื่อข่าวปลอมโดยใช้หลักกาลามสูตรและโยนิโสมนสิการ ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดของ สังวรปธาน และ ปหานปธาน ในการฝึกเยาวชนให้ตั้งสติ คิดวิเคราะห์ และรู้จักตรวจสอบข่าวสารก่อนเชื่อและเผยแพร่ข้อมูลบนโลกออนไลน์ ในส่วนของ พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)^๓ ได้นำเสนอการใช้หลักพุทธธรรมในการบริโภคสื่ออย่างมีสติ แบ่งเป็นการบริโภคสื่อเชิงพุทธและการรู้คุณค่าของสื่อเชิงพุทธ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก อนุรักษนาปธาน ที่มุ่งรักษาพฤติกรรมการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ให้ตั้งมั่นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการย้าเตือน การฝึกฝน และการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน อีระพงศ์ ทองมันคง และพระปราโมทย์ วาทโกวิโท (๒๕๖๖)^๔ ได้

๕

๖

^๑ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)

^๒ จรินธรณ์ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)

^๓ พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)

^๔ อีระพงศ์ ทองมันคง และพระปราโมทย์ วาทโกวิโท (๒๕๖๖)

นำเสนอ FIMDEC Model ซึ่งเน้นการพัฒนาความพร้อมใน ๖ ด้าน รวมถึง Media Literacy และ Inner Peace สะท้อนถึงการบูรณาการหลักปธาน ๔ โดยเฉพาะ ภาวนาปธาน ในการส่งเสริมพฤติกรรมดีใหม่ ๆ และ อนุรักษนาปธาน ในการรักษาพฤติกรรมดีให้มั่นคงและเจริญยิ่งขึ้น สุดท้าย งานวิจัยของ พระอธิการสุพรรณ วิสุทฺโธ และคณะ (๒๕๖๗)^๑ ได้วิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ช่วยเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อ อาทิ อัปมาทธรรม อินทริยสังวร และโยนิโสมนสิการ ซึ่งสนับสนุนให้เยาวชนมีสติ รู้จักยับยั้งและแยกแยะข้อมูลอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ สังวรปธาน และ ปหานปธาน ในการป้องกันและละบาปอกุศลธรรมในโลกออนไลน์ โดยสรุป การนำหลักปธาน ๔ มาใช้ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอหาดใหญ่ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาอย่างครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งการป้องกัน แก้ไข สร้างสรรค์ และรักษาพฤติกรรมดี เป็นแนวทางเชิงบูรณาการที่ช่วยพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใช้สื่ออย่างมีสติ มีจริยธรรม และสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างยั่งยืน

๓. การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยหลักปธาน ๔ การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนโดยใช้หลักปธาน ๔ เป็นแนวทางสำคัญที่มุ่งพัฒนาเยาวชนให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีสติ มีจริยธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งตนเองและสังคม ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่นำหลักพุทธธรรมและพุทธจิตวิทยามาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมการใช้สื่อของเยาวชนในยุคดิจิทัล หลัก สังวรปธาน ที่เน้นการเพียรระวังมิให้บาปอกุศลธรรมเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)^๒ ที่เสนอให้ใช้หลักไตรสิกขาและโยนิโสมนสิการเป็นกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาแก่เยาวชน โดยเฉพาะการฝึกคิดวิเคราะห์ แยกแยะคุณโทษของสื่อ ตรงกับแนวทาง “คิดก่อนคลิก” และ “ตั้งสติ ๓ วินาที” ซึ่งเป็นการพัฒนาสติสัมปชัญญะให้เยาวชนรู้เท่าทันสื่อได้อย่างรอบด้าน หลัก ปหานปธาน ที่มุ่งเน้นการเพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สอดคล้องกับผลวิจัยของ จรินทร์ณ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)^๓ ที่นำหลักอริยสัจ ๔ มาใช้ในการดูแลแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน โดยเน้นการสร้างความรู้ตระหนักถึงปัญหา การแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวทางการล้างฟีด หยุดเสพสื่อพิษ และปรับพฤติกรรมการใช้งานโซเชียลมีเดียให้เหมาะสม หลัก ภาวนา

^๑ พระอธิการสุพรรณ วิสุทฺโธ และคณะ (๒๕๖๗)

^๒ จินห์จุฑา ศุภมมงคล และ กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ (๒๕๖๓)

^๓ จรินทร์ณ ชันโพธิ์น้อย (๒๕๖๔)

ปธาน ที่เน้นการเพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา ถ้ำทอง (๒๕๖๕)^๒ ที่พัฒนาโครงการพลังยุวพุทธอาสาตื้นรู้สือข่าวปลอม โดยมุ่งเน้นให้เยาวชนไม่เพียงเป็นผู้เสพสือ แต่เป็นผู้ผลิตเนื้อหาสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า ผ่านการใช้หลักกาลามสูตรและโยนิโสมนสิการในการวิเคราะห์และผลิตเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หลัก อนุรักษ์นาปธาน ที่เน้นการเพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและเจริญยิ่ง สอดคล้องกับแนวทางของพระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)^๓ ที่นำเสนอการใช้หลักพุทธธรรมในการบริโภคสืออย่างมีสติ แบ่งเป็นการบริโภคสือออนไลน์เชิงพุทธและรู้คุณค่าสือออนไลน์เชิงพุทธ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีให้มั่นคงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการเชิดชูเยาวชนต้นแบบ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขยายผลในวงกว้าง งานวิจัยของ อีระพงศ์ ทองมั่งคั่ง และพระปราโมทย์ วาทโกวิโท (๒๕๖๖)^๔ ที่นำเสนอ FIMDEC Model ซึ่งครอบคลุมด้านการรู้เท่าทันสือ สันติภายใน และการสือสารสร้างสรรค์ ก็สะท้อนถึงการบูรณาการหลักปธาน ๔ ในการพัฒนาพฤติกรรมเยาวชนให้ใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติและมีเป้าหมายที่ดีงามสุดท้าย งานวิจัยของพระอธิการสุพรรณ วิสุทฺโธ และคณะ (๒๕๖๗)^๕ เน้นการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสือ โดยเฉพาะหลักอแปปมาทธรรม อินทริยสังวร และโยนิโสมนสิการ ที่ช่วยให้เยาวชนสามารถควบคุมตนเอง รู้จักกลั่นกรอง และใช้สืออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักสังวรปธานและปธานปธานอย่างชัดเจน โดยสรุป การใช้หลักปธาน ๔ ในการส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการป้องกันปัญหา พัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสือ การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก และการรักษาความดีให้มั่นคง เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมและยั่งยืนในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณธรรม ปัญญา และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

^๒ กฤติยา ถ้ำทอง (๒๕๖๕)

^๓ พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ และคณะ (๒๕๖๖)

^๔ อีระพงศ์ ทองมั่งคั่ง และพระปราโมทย์ วาทโกวิโท (๒๕๖๖)

^๕ พระอธิการสุพรรณ วิสุทฺโธ และคณะ (๒๕๖๗)

การส่งเสริมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้วยหลักปธาน ๔ ควรมุ่งเน้นการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยจัดให้มี หลักสูตรการรู้เท่าทันสื่อในสถานศึกษา ควบคู่กับกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้ง จัดตั้งศูนย์เยาวชนสื่อสร้างสรรค์ ในระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการผลิตเนื้อหาที่มีคุณค่าและขยายเครือข่ายเยาวชนต้นแบบ นอกจากนี้ ควรมี มาตรการส่งเสริมบทบาทครอบครัวและชุมชนในการเฝ้าระวังและให้คำปรึกษา การสนับสนุนทุนและโอกาสในการพัฒนาผลงานเยาวชน ควบคู่กับการ สร้างระบบติดตามและประเมินผลพฤติกรรมการใช้สื่อ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงนโยบาย พร้อมกันนี้ควรผลักดัน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ในการพัฒนาโครงการระยะยาวด้านการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อนุรักขนาปธาน) เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณธรรม ปัญญา และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๑. ศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของเยาวชนเชิงลึกในบริบทอำเภอหาดใหญ่ โดยเน้นวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้อย่างไม่เหมาะสม และปัจจัยเสริมที่ส่งเสริมการใช้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับออกแบบแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่และวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒. วิจัยและพัฒนาแนวทางการบูรณาการหลักปธาน ๔ กับการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ในรูปแบบกิจกรรมหรือโมเดลการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้จริงในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดและจิตสำนึกในการใช้สื่อของเยาวชน

๓. ศึกษาผลกระทบของการใช้โซเชียลมีเดียต่อการพัฒนาอัตลักษณ์และคุณธรรมของเยาวชน โดยใช้กรณีศึกษาเยาวชนต้นแบบที่ใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ เพื่อวิเคราะห์บทบาทของสื่อออนไลน์ในการหล่อหลอมพฤติกรรมและทัศนคติในชีวิตจริง

๔. ควรส่งเสริมพัฒนาเครื่องมือวัดพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ตามหลักปธาน ๔ โดยเน้นการสร้างตัวชี้วัดที่สามารถประเมินระดับการรู้เท่าทัน การละเมิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม การสร้างสรรค์เนื้อหาดี และการรักษาพฤติกรรมดีอย่างต่อเนื่องในหมู่เยาวชน

๕. ศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างเครือข่ายเยาวชนต้นแบบด้านสื่อสร้างสรรค์ในระดับชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการขยายผลและพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้เติบโตเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ โดย

ใช้หลักปธาน ๔ เป็นกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนกิจกรรมและพัฒนาโครงการระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- จรินธรณ์ ชันโพธิ์น้อย. (๒๕๖๔). **การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ ๔ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จินห์จุฑา ศุภมงคล, & กมลาศ ภูวนาธิพงศ์. (๒๕๖๓). **การพัฒนาพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนด้วยพุทธจิตวิทยา**. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, ๗(๒), ๔๕-๕๙.
- จุมพล รอดคำดี. (๒๕๖๕). **อนาคตสื่อสารของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์.
- ญาณี รัชต์บริรักษ์. (๒๕๖๕). **เด็กและสื่อในยุคดิจิทัล: การเรียนรู้และทักษะจำเป็นสำหรับการอยู่รอด**. กรุงเทพฯ : สถาบันเด็กและเยาวชนศึกษา.
- ธีระพงศ์ ทองมั่นคง, & พระปราโมทย์ วาทโกวิโท. (๒๕๖๖). **FIMDEC Model: โมเดลพัฒนาความพร้อมของเยาวชนในยุคดิจิทัล**. วารสารวิชาการการสื่อสาร, ๑๐(๑), ๑๐๑-๑๑๗.
- พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ, พระมหารังสี ปิแก้ว, อภิเดช สุผา, & พร้อมพงษ์ ปานดี. (๒๕๖๖). **หลักพุทธธรรมกับการบริโภคสื่อออนไลน์อย่างมีสติของเยาวชนไทย**. วารสารธรรมศาสตร์กับการสื่อสารเชิงพุทธ, ๑๕(๑), ๒๓-๔๐.
- พระอธิการสุพรรณ วิสุทฺโธ, & คณะ. (๒๕๖๗). **การวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มเยาวชน**. วารสารพระพุทธศาสนาและสังคม, ๙(๑), ๖๗-๘๑.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (๒๕๖๓). **รายงานสถานการณ์สุขภาพจิตเยาวชนกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

